

HELYTÖRTÉNET
7. OLDAL

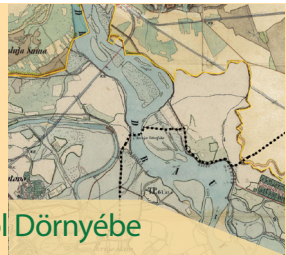
195 éve született a temp-
lomépítető Verbay István

HELYTÖRTÉNET
8. OLDAL

...részletek a csurgói orvoslás
és gyógyítás történelméből

HELYTÖRTÉNET
9. OLDAL

Kisdörnyéből Dörnyébe

„De hová tűnt Csokonai?” Szabadulószoza nyílt a múzeumban

3. OLDAL

AKTUÁLIS

Meghosszab-
bodik a Csurgó
kártyák érvé-
nyességi ideje

2. OLDAL

AKTUÁLIS

Kaslik Edit Ösz-
töndíj Pályázati
Kíírás 2023

5. OLDAL

AKTUÁLIS

Jóteknysági
batyus bál

5. OLDAL

ÉLETMÓD

Lekvárfőzés
régén és most

10. OLDAL

Kézitábor neves edzőkkel és játékosokkal

AKTUÁLIS
2. OLDAL

Napsugarak Somogyudvarhelyen

AKTUÁLIS
4. OLDAL

Kézitábor neves edzőkkel és játékosokkal

Negyedik alkalommal került megrendezésre Csurgón Hanusz Egon névvel fémjelzett kézilabdátábor. Az előző évek sikerességének köszönhetően idén negyvenhat 7-14 éves kézilabdás palánta vett részt az egyhetes, napközis jellegű táborban. A táborvezetők – Balogh Veronika és Balogh Zoltán - munkáját Sziva-Balogh Piroska a Hévíz SK játékos-edzője is segítette.

A gyerekek két - korosztálynak és képességnek megfelelő

– csoportban dolgoztak, napi két edzésen vettek részt.

A szervezők igyekeztek pozitív példaképeket állítani a gyerekek elé. Mindehhez a hagyományoknak megfelelően idén is főként a csurgói kézilabdasporthoz kötődő edzőket, kézilabdázókat választottak. A tábor kiemelt vendége volt Zsiga Gyula a Magyar Kézilabda Szövetség utánpótlás igazgatója és Sótanyi László, aki július elején az U21-es fiú válogatott szövetségi kapitánya-

ként ezüstermet szerzett junior világbajnokságon csapatával. A tábor színvonalát jelenlétével és munkájával emelte Bencze József szakedző, Gábor Marcell és Füstös Ádám, a CSKK játékosai és Hanusz Egon magyar válogatott, a TVB Stuttgart játékos. A gyerekek legnagyobb örömeire jutott idő arra is, hogy a kiváló szakemberek és játékosok sportpályafutásába betekinthessek és kérdéseikre is választ kaphattak. Mindemellett megismerkedhettek

Gazda Ferenc fizioterapeuta munkájával is.

Az edzőtábor harmadik napján a Csurgói Kézilabda Klub segítségével gyékényesi Kotoróra látogattak, ahol fürdés mellett kipróbálhatták a Verzol Szaunaház szaunáját is.

A fiatal sportolók sok élmennyel és sporttapasztalattal gazdagodva fejezhették be a táborozást.

BV

Meghosszabbodik a Csurgó kártyák érvényességi ideje

Tisztelt Városkártyatulajdonosok!

Tájékoztatjuk Önöket Csurgó Város Önkormányzat Képviselő-testületének alábbi döntéséről:

A Csurgó kártyák érvényességi ideje az alábbiak szerint meghosszabbodik:

- a 2022. június 30-ig kiadott kártyák 2023. december 31-ig érvényesek;
- a 2022. július 1. és 2023. június 30. között kiadott kártyák érvényességi ideje az érvényesség lejártát

követő naptól számított további hat hónappal hosszabbodik.

A város vezetése a kártyák érvényességi idejének fél éves meghosszabbításával is hozzá kíván járulni az uszoda zárva tartása miatt kimaradt idő ellensúlyozásához azok esetében, akik Csurgó Kártyát használnak.

A kártyák érvényességi ideje automatikusan meghosszabbításra kerül, a kártyabirtokosoknak nincs további teendőjük.

CSURGO.HU

„De hová tűnt Csokonai?” – Szabadulószoza nyílt a múzeumban

„De mi az ördögöt csinál, Hol a pokolba’ marad az a Csokonai Vitéz Mihály?” (Petőfi Sándor: Csokonai)

Ahogy a júniusi számban írtuk, a nyári forróság elől majd a Helytörténeti Gyűjtemény pincéjében is el lehet bújni – ez valósággá is vált, hiszen a múzeum programkínálata egy állandó szabadulószobával bővült ki.

A július 8-án, szombaton megrendezett, Délután Csokonaival című program az idén 250 éve született, Csurgón helyettes tanárként élő és tanító Csokonai Vitéz Mihályra koncentrált. A gyerekek és felnőttek kipróbálhatták, milyen a lúdtollal való írás, tesztelheték a költőről levő tudásukat a társasjáték során, este pedig a helyi borászok közreműködésével a Csurgó és környéki borokat lehetett megkóstolni – főszerepben azonban az aznap megnyílt szabadulószoza volt.

Mint már korábban írtuk, a szabadulószobák most élik virágkorukat, témájukat tekintve nagyon változatosak. Ám abban biztosak vagyunk, hogy Csokonai Vitéz Mihályról sehol máshol nem készült szabadulószoza, csak itt Csurgón. Egy helyi anekdota szerint a költőt szüreti mulatságra hívták a szőlőhegybe, aki el is fogadta a meghívást. Az internátusba azonban késő éjszaka sem ért haza, így a diákok elindultak megkeresni. Ezt a történetet felhasználva készült el a mi szabadulószobánk: a diákok – vagyis jelen esetben a játékosok – bezáródtak egy pincébe, 60 perc áll rendelkezésükre, hogy kijussanak és Csokonai hazaérkezése előtt visszaérjenek az internátusba.

Irodalmi ismeretekre nincs szükség, de természetesen előnyt jelentenek. Minden esetben előzetes időpontfoglalás szükséges az alábbi elérhetőségeken, hogy fel tudjunk készülni a játékosokra!

Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény

Tel.: 06-82/900-017 (munkanapokon, 10-16 óra között)

2023. augusztus 31-ig kedvezményes áron – 2000 Ft/fő – lehet játszani, szeptember 1-től az alábbi árak lesznek érvényesek: 2 fő: 6000 Ft (3000 Ft/fő) 3 fő: 8250 Ft (2750 Ft/fő) 4 fő: 10 000 Ft (2500 Ft/fő) 5 fő: 11 250 Ft (2250 Ft/fő) 6 fő: 12 000 Ft (2000 Ft/fő).

Várunk mindenkit szeretettel!

PETLÁNOVICS ESZTER

Napsugarak Somogyudvarhelyen

A Csurgói Napsugár Szociális Intézmény ellátottjait, családtagjait és dolgozóit immáron negyedik alkalommal látta

vendégül Kiss Lászlóné Kati (intézményünk alkalmazottja) és családtagjai Somogyudvarhelyen.. A néha szemerkélő eső

nem akadályozta a jókedvet, a jó hangulatot. Ennek a napnak a középpontjában a somogyudvarhelyi Református Temp-

lomban tett látogatás állt. Kocsis Ábel lelkész segítségével megismerkedtünk a templom történetével, meghallgattuk előbb a templomi orgonát, majd a déli harangszót. Ezt követően átadásra került Hoffer Zoltán ellátottunk által készített alkotása, mely a templomról készült. A szorgos kéz által készített ebéd megkoronázta a napot. A szabad levegő, a kötetlen beszélgetés, a közösség ereje feltöltötte a jelenlevők kedélyállapotát, kimozdított mindnyájunkat a hétköznapi egyhangúságából.

KÖSZÖNJÜK KEDVES
KISS CSALÁD EZT A SZÉP
NAPOT!

EGÉSZSÉG

MEGHÍVÓ!

Tartson Ön is délutánonként a Csurgói Gyalogló Klubbal!

Minden nap 18-20 óráig sétálni várjuk a csurgói futópályán!

KÖZÉRTET
JAVULÁSA

FOGYÁS

KREATÍV
GONDOLKODÁS

VÉRNYOMÁS
CSÖKKENÉSE

VÉRCUKORSZINT
SZABÁLYOZÁSA

SZÓRAKOZÁS

SZÍVBETEGSÉGEK,
DEMENCIA MEGELŐZÉSE

MOZGÁS

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt!

Az Alsoki Idősek Klubja kirándulást szervez

Keszthely és Székesfehérvár környékére

Programok: Keszthely - Festetics kastély
Székesfehérvár - Bory-vár
Vacsora

Időpont: 2023. szeptember 11.
Utazás autóbusszal.

Költsége: 16 000 Ft., amely tartalmazza az útiköltséget és a belépőjegyeket.

További információ az alábbi elérhetőségeken kérhető:
Csurgói Városi Szociális Intézmény
Csurgó, Basakúti u. 3.
Tel.: 06-82/471-093
Alsoki Idősek Klubja
Csurgó, Arany János u.6

Részvételi szándékát kérjük jelezze augusztus 7-ig!

KIRÁNDULÁSUNKRA SZERETETTEL VÁRJUK!

Kaslik Edit Emlékére Alapítványi Ösztöndíj Pályázati Kiírása 2023

Kaslik Józsefné 2005-ben ösztöndíjat alapított tragikusan elhunyt lánya Kaslik Edit emlékére.

Az ösztöndíj azzal a szándékkal jött létre, hogy támogassa az adott évben érettségizett, és felsőoktatási intézménybe felvételt nyert, valamely területen tehetséges fiatal célbajutását.

Az alapító szándéka szerint az ösztöndíjat olyan tanuló nyerveheti el, aki az eredményes középiskolai tanulmányai mellett, valamely szaktárgy (szaktárgyak) területén tanulmányi versenyt nyert valamely művészeti ágban kiemelkedően tehetséges, vagy valamely sportágban már bizonyította szorgalmát, kitartását és állandó lakóhelye Csurgón van. E szempontok mellett, a tanuló szociális körülményei is szerepet játszanak az ösztöndíj odaítélésekor.

Az ösztöndíj az első diploma megszerzéséig, illetve a mesterképzés idejére jár, amennyiben a hallgató minimum 3-as tanulmányi eredményt elér. Az ösztöndíj havi összege a tanulmányi félév sikeresen teljesítése esetén:

1. 3,0-3,49 tanulmányi átlag esetén 20 000Ft.
2. 3,5-4,49 tanulmányi átlag esetén 30 000Ft.
3. 4,5 tanulmányi átlag felett 40 000Ft.

A pályázatnak tartalmaznia kell

1. A tanuló adatait:
 - A tanuló kézzel írt önéletrajzát
 - Középiskolai tanulmányi eredményét, az érettségi eredményét
 - Tanulmányi verseny (versenyek), művészeti téren elért eredmények és a sport terén elért eredményeket (ha van)
2. A felsőfokú intézmény nevét (kar, szak) – ahol a tanulmányait elkezdte
3. A középiskolai osztályfőnök által írt jellemzés
4. A középiskola igazgatójának indoklását.
5. A család szociális helyzetének igazolását
6. Igazolást arról, hogy állandó lakása Csurgón van

(Pályázati űrlap letölthető a www.csurgo.hu honlapról, vagy kapható a Csurgói Közös Önkormányzati Hivatal portáján.)

A pályázat beadási határideje: 2023. szeptember 1. 12 óra

A pályázatot személyesen vagy postai úton a Csurgói Közös Önkormányzati Hivatal, 8840 Csurgó, Széchenyi tér 2. címre kell eljuttatni.

A beérkezett pályázatokról a Kaslik Alapítvány a Tehetséges Gyermekekért Kuratóriuma választja ki a támogatásra érdemes tanulót, akivel, mint adományozó szerződést köt.

Az ösztöndíj átadására az Őszi Fesztivál alkalmával, ünnepélyes keretek között kerül sor.

Eger / Csurgó 2023. április 25.

Szökéné Komenczi Anikó sk.

Kaslik Alapítvány a Tehetséges Gyermekekért
Kuratórium elnök

CSURGO.HU

**VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
SOMOGY MEGYEI EGYESÜLETE**

Ha Önnek vagy családtagjának látásával kapcsolatos problémája van forduljon Egyesületünkhöz bizalommal, az alábbi elérhetőségek valamelyikén

Telefon: +36 82 319 229
+36 30 505 9981
Cím: 7400 Kaposvár, Pécsi utca 2
Email: info@somogyivakok.hu
www.somogyivakok.hu
www.facebook.com/somogyivakok.egyesulete

Jótekonysági batyus bál

Tisztelettel meghívjuk Önt és kedves családját a Csurgói Városi Bölcsőde jótekonysági báljára.

Ideje:
2023. szeptember 9.
(szombat)
20 óra

Helye:
Történelmi Park

Belépő: 2500 Ft

Támogatójegy: 1000 Ft

Zene:
- Reflex Együttes
- Meglepetés zenés előadás

Jegyek megvásárolhatók:
-Városi Bölcsőde
-Csurgó Város Önkormányzat pénztára
-OMW benzinkút

Bővebb információ:
Polgár Petra
06-20/233-4663

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk.

Kialts

Itt ülünk a tó partján Petikével.
A stég lépcsőjén, ölemben nézi...
csendesség a vízen.

Arcomat – arcához érintem és figyelem
a kis orrát, szemét, száját,
mi félig tátva, csodálja a meghitt,
egyre erősödő, de még lágy fényben
vibráló festői tájat.

Szemben a hegyek kissé párásak,
mint az ébredező szemek.
Csak a Balaton vize ilyen zöld,
lehetne balatonzöld, most még
csillámos a felszín és itt előttünk
átlátszó, tiszta; nagyobb halak
is merészkednek a nádas szélébe;
a kis halak rajokban keringőznek.

Most ringanak: békesség, szeretet,
szívünkbe illan a keserű percek
taraja, és elsimul a víz utána,
ahogyan vihar után a színek változása.
Kisöpri az új szél – mi szellővé csendesül –
s maga is meglepődik az örök változás
és örök szépség harmóniáján,
játszik örök dallamokat,
s belül egy új érzés, kíséri hárfáján.

Vadkacsa mama ült egy zombékön,
mellette kicsinye ki erőtlennek látszott.
Később gyerekek simogatták,
lágyan, kedvesen, nem tudom mi lett vele.

Egy kócsag szállna le a helyünkre,
előttünk itt leste a küszöket.
Átrepült a szomszéd stégre, de
még egyszer megnézte a hely szabad – e.
Átszállt valami a szomszéd térbe

s kérdezi, szabad – e, szabad – e?
A kérdés ottmarad, ottmarad a vízen.
Tükröképünk néha látszik, néha nem.

Félúton van a komp Tihany felé.
Találkozás, kürtjel, van ki átmegy,
van aki érkezik.

A háttérből vonat zúg, kattog
s töri át a levegő ködfátylát.
Földi hangok, éteri hangok, zúgók
s ti némák, kedvetek teljen és örüljete,
ragyogjatok, Ő is vidám, ki adja tovább,
ezt a szépen szóló muzsikát.

Néha különös történések, érzések
mint buborékok buzognak fel,
az élet iszapos fenekéről.
Szétpukkanva szállnak az örök vizek felett,
jó érzések gyűrűznek a felszínen...
Ahogyan ez a kis gyermek szokott,
megáll néha, visszánéz, te mosolyogj,
s ha észrevesz, kiálts egy nagyot!

Ha az élet észrevesz.

Erősödik a csillogás a vízen,
feljebb kúszik a nap, kinyújtja fénykarjait,
a reggel már nagyokat ásítotik.
Megrázkódnak a jegenyék, s fordulnak
feléje ezért olyan csavarodottak
a fatörzs és a kérge, híznak a faedények.
Harmatos füveken kis rovarok, méhek
zümögik a titkot, boldogan élnek.

Büki Imre

EGY ÚJABB FONTOS KEZDEMÉNYEZÉS

GONDOSÓRA

A PROGRAM
ELSŐDLEGES CÉLJA
AZ OTTHONI ÉS
ÖNÁLLÓ ÉLETVITEL
MEGHOSSZABBÍTÁSA.

A GONDOSÓRA PROGRAM
RÉSZEKÉNT MEGVALÓSULÓ
SZOLGÁLTATÁS ÉS A
JELZŐESZKÖZ INGYENES, ÉS
MAGYARORSZÁG MINDEN
TELEPÜLÉSÉN HOZZÁFÉRHETŐ A
HÉT MINDEN NAPJÁN ÉS
ÓRÁJÁBAN.

A JELZŐESZKÖZZEL AZ
IDŐS EMBER MINDEN
KÖRÜLMÉNY KÖZÖTT
KÉPES SEGÍTSÉGET KÉRNI
(A KÉSZÜLÉK KARON VAGY
NYAKBAN HORDVA
MINDIG ELÉRHETŐ).

Biztonságra hangolva!

A Gondosóra program egy országos jelzőrendszerre épül. Feladata, hogy a saját otthonukban élő idős emberek egy egyszerű eszköz segítségével kapcsolatba léphessenek elsődlegesen a Diszpécserközponttal, ahol képzett munkatársaink próbálnak segíteni a felmerülő problémákban. Amennyiben diszpécserünk – lehetőség szerint a Gondosórán keresztül jelzést leadó ügyféllel egyetértésben – úgy ítélik meg, hogy a helyzet megoldása a kontaktszemély beavatkozását igényli, úgy a korábbiakban már megadott elérhetőségeken a diszpécser felveszi vele a kapcsolatot, aki aztán közvetlen és gyors támogatást, illetve megoldást nyújthat a problémára.

A 65 éven felüli személyeknek járó ingyenes Gondosórát a www.gondosora.hu honlapon lehet igényelni. A programról további információ kérhető a Csurgói Városi Szociális Intézményben (8840 Csurgó, Basakuti u. 3.) személyesen vagy a 82/471-093-as telefonszámon.

195 éve született a templomépítető Verbay István

Ma már csak képekről ismerhetjük a Csokonai utcában, a mai Csurgói Református Templom helyén állt egykori református templomot. A hosszú időn át a Csurgó újváros ékességének számító neogótikus stílusú templom építési folyamatait Verbay István lelkész indította el 1862-ben.

Fiatal lelkészként megtanulta az angol nyelvet, majd Angliába, Skóciába, Svájcba, Németországba utazott, hogy útja és szolgálata során pénzt gyűjthesse az építendő templomra és a düledező lelkészlakás újjáépítésére.

Áldozatos munkájának és szorgalmának köszönhetően a templom felépült, melyben a református gyülekezet híveit és a gimnázium diákságát is itt szolgáltatta Magyarország legnagyobb, 27 regiszteres barokk orgonája, melyet Weissmann Teodor építtetett 1752-ben, és a soproni evangélikus templomtól vásárolt meg a csurgói gyülekezet 1884-ben. A Csurgó egyik gyöngyszemének számító templomot 1945 nagypéntekjén robbantották fel a visszavonuló német csapatok.

Verbay István, a templom építésén fáradozhatatlanul dolgozó református lelkész születési helyéről és idejéről eltérő adatokkal találkozhattunk. Kitartó kutatással azonban hiteles anyakönyvi bejegyzéssel lehet igazolni, hogy Verbay István eddig sehol nem közzölt születési helye Szenna, valamint születési ideje nem az eddig közlé tett és mindenhol ismert 1827, hanem igazolhatóan 195 éve, 1828. június 30-án született Szennán, mivel az édesapja abban az időben, mint református lelkész ezen a településen szolgált a híveket.

A szennai református születési anyakönyv 141. oldalán olvashatjuk, hogy 1828. június 30-án Prédikátor Verbay István és Bekő Katalin szülőknek István nevű

fia született. Az újszülöttet Kováts József kaposmérői pédikátor úr keresztelte, a keresztszülők között pedig nyolc, főként tiszteletes házaspár van felsorolva.

Verbay István az édesapja református lelkészi pályáját követve, teológiai tanulmányait befejezve, 1858-ban kerül Csurgóra, majd hamarosan megnősül. Első feleségétől, az alsoki lelkész Sarkady Károly leányától, Juliannától két élő élő leánya maradt hátra, mivel több gyermekét is fiatal korukban vesztette el. Nem sokkal később, 1906-ban szeretett feleségét is elragadta mellőle a halál.

Verbay István 62 évnyi folyamatos lelképásztori szolgálat után, 1913. november 12-én Csurgón hunyt el. Gyászolták: második felesége, született Rády Bella, valamint leányai Török Pálné sz. Verbay Julianna és Bosznay Istvánné sz. Verbay Ilona.

A lelkész halála után főként csak a templomépítő örökségét és az egyházának adott javait hagyta hátra. Sok jótéteménye, gyűjtő munkája és hosszú szolgálata ellenére családja, hátrahagyott felesége sok nehézséggel küzdött. Az 1921-ben a Kosuth utcában szerény körülmények között élő özvegyét, férje érdemeire tekintettel a vallás- és közoktatási miniszter több alkalommal is rendkívüli államsegélyben részesítette.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Közvilágítási hiba bejelentési lehetősége

Tájékoztatjuk a Tisztelt lakosságot, hogy városunkban is lehetőség van a közvilágítási hibák lakossági bejelentésére a KOVIKA Közvilágítási hibabejelentő portálon, melynek elérhetősége:

<https://kozvilhiba.hu>

Kérjük, hogy aki a környezetében közvilágítási hibát tapasztal, éljen a lehetőséggel, vagy jelentse azt a

82/471-388 telefon 147 –es mellékén.

Köszönjük!

Csurgói Közös Önkormányzati Hivatal
Beruházási és Műszaki Iroda
8840. Csurgó, Széchenyi tér 2.
Telefon: 471-388
Fax: 471-095

Mesevers egy deportált család emlékezetére...

Mayerhoffer Zsuzsi, egykori csurgói kislány A mesék világa című verse 100 éve, a Belsősomogy című újság 1923. július 15-i számában jelent meg.

A Mayerhofferek, a Festicsek által betelepítetten, Csurgó leg-
régebbi népes zsidó családjai közé tartoztak. Óvárosi otthonuk-
ban és úJVárosi üzleteikben kereskedelemmel, építkezésekkel,
banki tevékenységekkel és orvosi hivatásaikkal segítették a Csurgó-
n élőket. Egykori épületeik és otthonaik, mint a Városháza, to-
vábbá a Széchenyi tér 19. és a Petőfi tér 3. számú lakóházaik máig
szolgálják a településünk lakóit.

Az 1944. július 15-i csurgói deportálással azonban véget ért a
Mayerhoffer család többmint 120 évig tartó csurgói történelme.
Emlékeztükre álljon itt az 1923-ban még gyönyörködve a saját
mesevilágát álmódó kis Zsuzsi verse.

Mayerhoffer Zsuzsi: A mesék világa

A mesék világa, ez az én világom:
ösvényén az utam gyönyörködve járom.
Örökös meleg nap süt a harmatos gyepré,
édes dalt dalol a kedves fülemüle.

Törpék, óriások, boszorkák, tündérek,
a mese világában csapatostúl élnek.
Márvány palotájuk, kalácsból a házuk,
csupa széppel, jóval tele a tanyájuk.

A mese világában parancsnoknő vagyok,
kényem-kedvem szerint bármit csinálhatok.
A mesék világa ez az én világom,
ösvényén az utam gyönyörködve járom.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Fürdőügyek voltak már egykoron is 100 éve írták...

A nyári hőség elől való menekülés, felfrissülés, szabadtéri für-
dőzés vágya egyidős az emberiséggel. A hűsítő víz utáni áhítozás
pontosan 100 évvel ezelőtt megmozgatta Alsók község közössé-
gét is.

A Belsősomogy című, Csurgón megjelenő hetilap 1923. július
1-i számából olvashatjuk az alábbi cikket, kommentár nélkül.

— **Fürdő Alsokon.** Alsók község ugylát-
szik alaposan lefözi Csurgó nagyközséget.
Mi évek óta sürgetjük, tervezetjük a fürdő-
kérdés megoldását s fürdőknek dacára
még máig sincsen és — sajnos — kilátás
sincs rá, hogy belátható időn belül másban,
mint porban fürdőképünk Csurgón. Alsók
községben ellenben komolyan hozzáálltak,
hogy egy fürdőt létesítsenek, amelynek vizét
egyelőre egy bő forrás, később pedig több
fűrt kút adná. A fürdő uszodából és kádifür-
dőből állana s az uszodához betonmedencét
szándékoznak építeni megfelelő kabinokkal.
A költségeket részvénytársasági alapon akar-
ják összehozni s ebben az ügyben ma, va-
sárnap már gyűlést is tartanak. Az akció
élen, értesülésünk szerint, Koronya Lajos kör-
jegyző áll. A fürdőt a régi malom alatti la-
pályos területen akarják megépíteni. Tekintve,
hogy az alsoki fürdő a csurgói főtértől mind-
össze három kilométer távolságra lesz, ezzel
a csurgói fürdő ligy is meg lesz oldva félig-
meddig. Csak az a szomorú, hogy amit Al-
sók község egy-két gyűlésen meg tud csi-
nálani, az Csurgón hosszú éveken át csak
tervezetés marad.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Semmelweis nap után, részletek a csurgói orvoslás és gyógyítás történelméből

Balról az első Dr. Major Rezső, mellette a felesége Dr. Szarka Anna, előttük a kislányainak Ágnes és Gabriella

Hazánkban 2011 óta min-
den évben július 1-én, a Sem-
melweis napon köszöntjük az
egészségügy minden részterü-
letében dolgozókat. Ilyenkor
kerülnek átadásra az egyes
településeken napjainkban ki-
emelkedő munkát végző dol-
gozók jutalmazásai is.

Azonban településeinknek a
múltban is voltak olyan kima-
gasló vagy akárcsak hétköznapi
munkát végző orvosai, ápolói,
szülésznői, gyógyszerészei is,
akik fáradhatatlanul szolgálták,
gyógyították, gondozták az ott
élő emberek generációinak so-
kaságát. Csurgó esetében is, a
teljesség igénye nélkül, szá-
mtalan ikonikus orvos, ápoló ne-

vét jegyezte fel a történelem.

Dr. Kovács Henrik Csehör-
szágból betelepült kékfestő
szülők gyermekeként 1864-
ben született Csurgón. Orvosi
diplomáját 1892-ben vette
kézhez, majd Porrogszentkirá-
lyon, aztán 1903-tól 1928-ig
Csurgón volt körorvos. Munkás-
sága alatt kijelölt orvosa volt az
óvárosi gyermekmenhelynek
(óvodának), a tűzoltóságnak és
Meller Henrik majorban lévő
bérgazdaságának is.

Fáradhatatlanul dolgozott a
járású tüdőbeteg kórház (ma a
Városi Szociális Intézmény Ba-
sakúti utcai épülete) és a köz-
ségi szegényház létrehozásán
is. Fia, Kovács Lóránt szintén

orvosnak tanult, akit pontosan 100 éve, 1923 júliusában avatták doktornak.

Csurgó egészségügyi ellátásában óriási változást hozott a fentebb említett tüdőbeteg, másik nevén járványkórház felépítése és 1895. augusztus 15-i használatba vétele. Az idekerülő képzett és elhivatott orvosi és ápolói gárda, valamint a kor viszonyainak megfelelő gyógyítási eszköztár sokat javított nem csak Csurgó, hanem a térség lakosságának életminőségén is.

A Csurgón tanuló tanítóképzős és református gimnáziumi diákoknak is megvoltak a kijelölt orvosai. Az 1880-as évek

elejétől a református gimnázium növendékeit Dr. Steiner Lázár látta el, majd 1891-es halála után Dr. Éhn Kálmán követte az iskolaorvosi székben. A kijelölt doktorok minden évben jelentést küldtek az iskola igazgatóságának a növendékek betegségeiről, aktuális egészségügyi helyzetéről.

Az 1869-ben megnyitott tanítóképző intézet diákjai szintén folyamatos orvosi felügyelet alatt álltak. Dr. Barla Sándor, Dr. Steiner Lázár, Dr. Mayerhofer Lajos, Dr. Éhn Kálmán, Dr. Ittész Zsigmond, Dr. Hoffer János, Dr. Kajtán Dezső és Dr. Márványi József követték egymást az iskola doktori szé-

kében.

A gyógyítás szolgálatára már az 1890-es évek előtt is működött gyógyszerár Csurgón Plachner Nándor irányítása alatt. A második patikát 1919-ben Bolemann Mihály nyitotta meg.

A nagyszámú szülés közbeni anya- és gyermekhalandóság visszaszorítása érdekében Magyarországon Mária Terézia 1770-ben kiadott közegészségügyi jogszabálya írta elő, minden település részére a képzett hatósági bábák kötelező alkalmazását.

Csurgó esetében némely korban a születési anyakönyvekben is vezetni kellett a szülésben közreműködő bá-

bák személyét. Innét ismerjük az 1800-as évek elejétől Lutor Bözse, Tőke Sára, Máté Juli, Rusch Kata, majd a század végéről Kohn Janka, Makár Jánosné, Guricsky Teréz és Fodor Józsefné nevét is.

Csurgó első női orvosa fogorvosként, Dr. Major Rezsőné Dr. Szarka Anna volt, aki szintén orvos férjével együtt 1925-ben költözött Csurgóra. Az itt lakók rendkívül türelmes és jó fogorvosként ismerték és tisztelték, aki a Petőfi tér 34. sz. alatti rendelőjébe fogadta és gyógyította a fogfájós pácienseit.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Kisdörnyéből Dörnyébe

Aki Kiskanizsárol- Nagykanizsára akar menni, nem kell sokat gyalogolnia, de aki a gyékényesi Kisdörnyéből Dörnyébe akar eljutni, nem is olyan egyszerű az útja. Évszázadokkal ezelőtt könnyebb volt, de hála Horvátország 2023. január 1-jei schengeni csatlakozásának már ismét könnyű lenne, ha nem kellene a sáros, poros úton végigmenni az egykori fontos kereskedelmi útvonalon.

Valami új kezdődhet, hiszen átjárhatóvá tették a magyar- horvát határt (amely 1914 előtt nem is létezett), mégha meg is van a drótkerítés, amelyet amúgy sem a szomszédok távoltartására emeltek.

Fél évszázaddal ezelőtt megmutatták nekem ott, a Gótlához tartozó Szállásokon, Otocskán (magyarosan írom a horvát szót) a Kis Gyékényes nevű házcsoportot. Az itt lakó

Telic Jancsival, a kaproncai cipőbolt dolgozójával sokszor találkoztam, a falusi Borcsek Jancsi rokona volt. Szóval, ha van Kis Gyékényes (Kis Gyikönös), biztosan volt – hiszen ma is van Kisdörnye- sőt így ősiségét igazolva régóta egybe is írva. Ha a szülőfalumból, Kisdörnyéből indulok, a temető mellett Táborhelyen, a Dörnye úton eljutnék a XVI, XVII, XVIII. századi forrásokban oly sokszor

emlegetett Dörnyei révhez. Az út Gotála mellett vezet a Drávához, amelynek szabályozása előtt ott volt az egykori Dörnyei rév. A valamikor 1868 és 1882 között készült katonai térképen (1868-ban épült meg a zágrábi vasútvonal, 1882-ben egyesült Alsó- és Felső- Gyékényes) most szaggatott vonallal van megjelölve a több évszázadon át használt fontos kereskedelmi út. Pesty Frigyes: Somogy vármegye helynévtára című 1861-ben írt munkáját kézbe véve Richcter Antal felső- gyékényesi községi jegyző a jelentésében megerősíti, igazolja ezt a feltételezést: „Táborhelyi dülő hagyomány szerint itt táborozott az ellenség a Drávai átjárás alkalmával.” A drávai átjárást a kereskedőknek, a hajdúknak is ütemezni kellett, a fáradt állatokat táboroztatni, pihentetni.

Többször találkoztam a dörnyei révvél, mint forgalmas dunántúli útvonalak magyarországi végpontjával, a Horvátországba való átjutás legtermészetesebb színterével. A Csurgó monográfiájában is írtam róla: „A Balaton mellett a Dráva volt a megye egyik határvíze. A közeli dörnyei révnél volt az egyik legrégebbi átkelési pont.” Most odáig merészkedtem, hogy az egyik Internetre feltett forrás halvány, apró betűs kézírását addig- addig nagyítgattam, míg egészen jól olvashatóvá tettem. „Explicatioja Dráva folyásnak, Mappája Dörnyei határtul fogva az Isdala befolyásáig, a melly folyás egészen a

Varasdi Generálatusnak Terreniumán fekszik, N-1,2,3. Azon Dráva kerülettyein lehetne ezen projektumok szerént a Navigationak rövidebb utat tsinyálttatni. S B. Vízváron a Tettes Deputatio által tett meg vizsgálások vége. Ki tettük az ide melléje adatott Relatióbul. Mint hogy azon tettes Deputationak tovább való Mappája nem lévén mind a Sdála folyásaig, én sem reflectálván magamat azon nálam levő Dráva Mappájáru ezt utóbb jobban meg vizsgálván, helesnek találtam lenni, C. D. nél való által meczczést, a két meczczés helett A, B-nél, és az által Vízvár alatt Spincznek valóságos el szakasztását megmenthetnék, hogy ha Locatiásban ellenkező okok nem találtatnának, mellynek valóságos információját, a Terreniumnak Localis Mappájáru lehetne látni. E J pedig szükséges meczczés lenne a Brod és Heresznyei Dráva áradás és romlásnak orvoslása végett. Hochstädter Thomas Ing. 799.” Ugyanarról a mérnökről van szó, aki a Festetics- család csurgói uradalmi épületeit is tervezte. Az ott mellékelt térképen fel van tüntetve a dörnyei rév, csaknem pontosan a gyékényesi Dörnyei út folytatásában. A térképen a levágott kanyarok is láthatók. Ekkor, 1799 után lett holtág Jeskovo, magyarosabban Jeskó. Gotála, Góla (és a Szállások), Zsdála csak az 1800-as évek elején települt. Az út akkor is, ma is Gotálától északra éri el a Drávát. A mellékelt katonai térképen A borító hátoldalán is követhető az egykori út

a dörnyei révig. Gotálát nem érintette, nem is érinthette, hiszen ott akkor még nem volt település. Gotálát először 1812-ben említik. A berzenicei, majd 1830-tól az újonnan alapított gólai plébániához csatolták. 1851-ben a Dráva áradása folytán elmosott szomszédos település lakói is ide költöztek. Kisdörnyébe Dörnyéről is települhettek!

Horvátország évszázadokig a Királyi Magyarország része volt. A király személye kötötte hozzánk. Határ sem volt a két országrész között, illetve a megyehatárokat tekintették határvonalnak. A gyékényesiek is szabadon jártak le a Drávára gabonát örölni, de szabadon is házasodhattak. Az 1868-as magyar- horvát kiegyezés azonban az államhoz közeli jogokat biztosított Horvátországnak. A Gyékényes és Góla közötti határt is pontosították 1914- 1916-ban, a Zsdála patak medrét véve alapul, és kövel meg is jelölték. Csakhogy 1918 októberében Horvátország elszakadt Magyarországtól, és csatlakozott a kialakuló jugoszláv államhoz. Az 1920. június 4-én aláírt Trianoni békeszerződés pedig megerősítette a tényleges elválást.

Ma még nem is érezzük, mennyire kerülünk újra egymáshoz. Egy gyékényesi a napokban az ősi poros úton el is indult el Horvátországba tankolni. Oda is ért, de egyelőre még a biztosabb a nagyobb kerülőt ajánlja.

HJ

Lekvárfőzés régen és most

Gyerekkoromban képes voltam egy-egy kiadós patakperti séta vagy hosszas játék után hazaszaladva fél kiló kenyeret is megenni. Persze lekvárosan. Hiszen nem volt olyan háztartás, ahol ne főztek volna az illatos, zamatos nyári gyümölcsökből lekvárt. Szüleink, nagyszüleink idejében még kötelező feladat volt a befőzés, hisz a tavasz és a nyár bőséges gyümölcstermését máshogy nem tudták megőrizni az őszi és téli hónapokra. Emlékszem, ahogy a nagymamám, anyukám ilyenkor órákig állt a tűzhely mellett és keverte az alapanyagokat és arra is, hogy az üvegosás a mi feladatunk volt. Azóta több évtized eltelt, sajnos a társadalmi és ezzel együtt járó családi változások miatt egyre kevésbé volt ez jellemző. A háziasszonyoknak sem idejük, sem energiájuk nem maradt az otthoni kiskertek gondozására, a boltok polcain minden kapható lett. Most azonban újra reneszánszát éli a természetes anyagokból készült ételek készítése,

így a lekváré is. A jó lekvár készítés titkát a nagyszüleintől, szüleinktől átörökölté fejthetjük meg. Érdekeség, hogy a lekvárfőzés tudománya legalább olyan ősi, mint a sörfőzés.

A lekvár szó a középkori orvosok által használt latin *alactarium* (később, magyarosodva: *liktárium*) kifejezésből származik, amely azt a mézes szirupot jelentette, amelybe az önmagukban rossz ízű gyógyszereket belekeverték, hogy könnyebb legyen bevenni őket. Így a lekvár megszületésében az orvosok játszottak nagy szerepet. Állítólag már XIV. Lajos király is nagy rajongója volt a lekvároknak. Egyesek szerint feltehetően a birs az első gyümölcs, amit tartósítani kezdtek, mint aranyalma

"Liktáriumos" (lekvár, gyümölcsíz, gyógynövényes házi orvosság) könyve az egyik legrégebbi receptgyűjtemény. A kötet tartalmazza az első cukrászrecepteket, valamint a befőzés, tartósítás, kandírozás módjait is.

Hazánkban a cukor nélküli befőzési változatok tekintenek nagy múltra, hiszen a parasztháztartásokban cukor e célra az I. világháborúig alig volt használatos. Ezek közül is különösen a szilvalekvár főzés. A híres szilvatermő Szamosháton nagy mennyiségből, egészen besűrítve, rézűstben főzték, besztercei és vörös szilvát felhasználva, melyet kimagozva vagy magozatlanul tettek az üstbe, lassú tűzön, folyamatosan keverés mellett, nagyjából

os beérésű gyümölcs a legalkalmasabb és az alábbi gyümölcsféléseket érdemes ily módon tartósítani: cseresznye, meggy, földieper, kajszibarack, őszibarack, körte és a híres birsalma. A cukor, az édesítés mellett konzerválja is a befőttet, valamint hozzásegít a gyümölcslepép sűrűsödéséhez. A cukrot lecserélhetjük gyümölcscukorra, fogaink és egészségünk érdekében, illetve mézre, de az elég édes gyümölcsökhöz egyáltalán nincs is szükség cukor hozzáadására.

A megfelelő tárolást úgy tudjuk elérni, ha a főzés során, teljesen kiirtjuk a gyümölcsből a penészgombákat és az erjesztő baktériumokat, ezután légmentesen, egy teljesen tiszta és száraz üvegbe elzárjuk. Ha nem éri levegő, garantáltan kizárhatjuk a romlás esélyét.

Manapság a lekvár hagyományos főzése mellett sokan használják a boltok polcain kapható különböző fixáló készítményeket, amelyekkel leegyszerűsödik a lekvárkészítés. A gyümölcsök közül a legtöbbet a szilva mellett a barack és az eper mellett döntenek, de készíthetünk inycsiklandó különlegességeket is, amelyhez a világhálón számtalan recept elérhető.

BV

vonult be a történelembe. Szépsége és inycsiklandozó illata ellenére nyersen ehetetlen, befőttként, lekvárként viszont annál inkább. Az ókori Görögországban a birsalmát lassú tűzön méz hozzáadásával felforralták, amikor pedig kihűlt a főzet, besűrűsödött. Ennek a főzetnek a neve melimilon volt, mely a görög méz (*meli*) és alma (*milo*) szavakból állt össze.

A lekvárkészítéssel kapcsolatban, mi magyarok az első szakácskönyveinket főúri asszonyainknak köszönhetjük, például Bornemisza Annának, akinek receptkönyve egy német szakácskönyv fordítása, de Apor Zsuzsanna 1727-ben megjelenő

egy nap alatt készítették el. Kezdetben az üstöt földbe ázott gödörkötlanba, sárból-vályogból rakott udvari katlanba, majd később gyári fém üstházba állították. A kész lekvárt közönséges cserépfazekakba, bögrékbe, szilkebe töltötték és gyakran még betették kenyérsütés után a meleg kemencébe is, hogy biztosabban megkeményedjen. Lekötni csak por ellen kellett.

Később aztán a cukor felhasználása lekvárok készítéséhez teljesen természetes lett. Nagyanyáink kamrai roskadoztak a finomabbnál finomabb lekvároktól.

Ma a tudatos házvezetők tudják, hogy a cukoroldatban való tartósításhoz 75%-

Forrás:

1. Befőzés <https://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-627.html>

2. A lekvár története, befőzése és tartósítása <https://www.hamex.hu/a-lekvar-tortene-keszitesese-es-tarolasa/>

3. Befőtt, lekvár, pálinka https://mandadb.hu/cikk/870322/Befott_lekvar_palinka

4. Fodor Bori: A lekvárfőzés története <https://www.blikk.hu/életmod/gasztro/lekv-ar-gyogyszer-gyumolcs-cukor-mez-recept/7bvr945>

5. Lekvár <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/l-39E16/lekv-ar-3B216/>

Csurgó és Környéke
Csurgó és Környéke - Közéleti és kulturális lap
Megjelenik (2023./7. szám):
2023. július 21.
Lapzárta:
minden hónap 20-án!
ISSN 0864-8867

Kiadja:
IMCOM Marketing és Szolgáltató Bt.
Felelős kiadó:
Szabó Balázs - ügyvezető
Levél cím:
8840 Csurgó, Kossuth L. u. 1.
Telefon:
+36 30/480 2046
Email cím:
csurgo.es.kornyeke@gmail.com

Főszerkesztő: Szabó Balázs
Szerkesztők: Balogh Veronika,
Vargáné Hegedűs Magdolna
Elérhetőek Csurgón az alábbi helyeken:
egyházak, általános iskolák,
középiszkolák, óvodák, Csokonai
Közösségi Ház, Városi Könyvtár,
Posta, Széchenyi téri újságos.

Küldjön hírt!
Juttassa el hozzánk észrevételét,
osszon meg érdekeségeket, küldjön híreket!
Levél cím: 8840 Csurgó, Kossuth L. u. 1.
Telefon: +36 30/480 2046
Email cím: csurgo.es.kornyeke@gmail.com

Szent
István
Nap

Éld át újra a pillanatot!

Ünnepeljünk együtt Budapesten!

AUGUSZTUS 18-20. SZENTISTVANNAP.HU

Készült a Nemzeti Rendezvényszervező Ügynökség Nonprofit Zrt. megbízásából

NRÜ